

Radiotherapie bestralings- afdeling: uitwendige bestraling

informatie voor patiënten

INLEIDING	3
RADIOTHERAPIE	4
Wat is radiotherapie?	
Hoe werkt radiotherapie?	
HOE VERLOOPT EEN BESTRALINGSBEHANDELING?	6
Consultatie	
Simulatie	
CT-simulatie	
4D-CT-scan	
Bestralingsmasker	
Bestralingsbehandeling	
CONTROLEONDERZOEKEN	14
Tijdens de bestraling	
Na de bestraling	
NEVENWERKINGEN	15
Algemene nevenwerkingen	
Specifieke nevenwerkingen	
Huidverzorging	
DIËTISTE	21
SOCIAAL WERK	22
VARIA	23
Het afsprakensysteem tijdens uw bestraling	
Verplaatsingen	
MEER INFORMATIE	26
VRAGEN EN ANTWOORDEN	30
CONTACTGEGEVENS RADIOTHERAPIE	32

Van uw arts heeft u vernomen dat radiotherapie belangrijk is bij de behandeling van uw ziekte. Met deze brochure hopen we een aantal van uw vragen in verband met de bestralingsbehandeling te beantwoorden.

Voor meer specifieke informatie kunt u uiteraard altijd terecht bij de medewerkers van de bestralingsafdeling. Zij zullen u graag helpen.

De bestralingsafdeling

RADIOTHERAPIE

WAT IS RADIOTHERAPIE?

Radiotherapie is een behandeling met ioniserende stralen die tot doel heeft de kwaadaardige cellen (kanker) te vernietigen. Bestraling van kanker gebeurt meestal uitwendig met daarvoor geschikte apparatuur (lineaire versnellers) of inwendig door radioactieve bronnen in het lichaam te brengen. In deze brochure komt enkel informatie over uitwendige bestraling aan bod.

HOE WERKT RADIOTHERAPIE?

Alle menselijke weefsels bestaan uit cellen. Die kunnen zich delen als dat nodig is, bijvoorbeeld om oude of beschadigde cellen te vervangen. Als die celdeling ontregeld is en cellen zich ongeremd gaan delen, kan er een gezwel ontstaan. Een gezwel (tumor) kan goedaardig of kwaadaardig zijn.

Een kwaadaardige tumor, ofwel kanker, kan ingroeien in de omringende gezonde weefsels en kan zo ook uitzaaiingen geven. Ioniserende stralen doden of beschadigen cellen in het lichaam. Kankercellen zijn gevoeliger voor straling dan gezonde cellen. Gezonde cellen kunnen beter herstellen van lichte stralingschade dan kankercellen.

Bij een bestralingsbehandeling moet de stralingsdosis in het gezwel hoog genoeg zijn, terwijl de bestraling van de omliggende gezonde weefsels zo laag mogelijk moet blijven om ze maximaal te bescher-

men. Op die manier worden de normale of gezonde cellen zo weinig mogelijk beschadigd en herstellen ze zich nadien gemakkelijk, terwijl de kwaadaardige cellen vernietigd worden.

Het is belangrijk om een aangepaste bestralingstechniek te kiezen door de juiste energie of sterkte van de stralen te kiezen en door een of meerdere bestralingsbundels te gebruiken vanuit verschillende bestralingshoeken. Door afzonderlijke bestralingen van enkele minuten meerdere keren per week te geven, worden tumorcellen effectief beschadigd en krijgt het gezonde weefsel de kans zich te herstellen.

Ioniserende straling kunt u niet zien, ruiken of voelen. Bestraald worden doet géén pijn.

Ten slotte is het goed om te weten dat u na de bestralingen zelf niet radioactief geworden bent en dat u gewoon met iedereen kunt omgaan, ook met kinderen en zwangere vrouwen.

HOE VERLOOPT EEN BESTRALINGS- BEHANDELING?

CONSULTATIE

Voor de behandeling start, maakt u kennis met de radiotherapeut-oncoloog, een arts die gespecialiseerd is in bestralingsbehandelingen. Dit eerste contact kan op de bestralingsafdeling zelf, op de consultatie of op de verpleegafdeling gebeuren. De radiotherapeut-oncoloog bespreekt met u de behandeling die voor u het meest geschikt is (het behandelingsplan). De clinical support manager zal samen met u de praktische zaken en de verschillende stappen van de behandeling doorlopen.

Nadien kunt u, als u dit wenst, een gesprek hebben met de sociaal werker van de bestralingsafdeling. Zij zal samen met u naar oplossingen zoeken voor mogelijke praktische problemen. Als u in het ziekenhuis opgenomen bent, kunt u ook naar de sociaal werker van uw afdeling vragen.

CT- SIMULATIE

Om een individueel behandelingsplan te kunnen maken, krijgt u een extra afspraak op de CT-simulator. Een CT-simulator (CT = computertomografie) is een CT-scanner die onmiddellijk een drie- of vierdimensionaal beeld maakt, waarbij u in dezelfde houding ligt die nodig is voor de bestralingen. Met behulp van deze beelden maken de radiotherapeut en de fysicus vervolgens een individueel behandelingsplan.

4D-CT-scan en Deep Inspiration Breath-Hold (DIBH)

Bij een 4D-CT-scan gaat men scannen terwijl de ademhaling geregistreerd wordt. Hierdoor kan tijdens het opmaken van het bestralingsplan met de beweging van de tumor en de gezonde weefsels rekening gehouden worden. Zo kan men de marges rondom de tumor verkleinen, waardoor het bestralingsvolume kleiner wordt. Men kan het gezond weefsel extra sparen en/of de tumor een veel hogere stralingsdosis toedienen.

De Deep Inspiration Breath-Hold (DIBH)-techniek ofwel 'diepe inademingstechniek' wordt toegepast bij sommige borsttumoren.

Tijdens diepe inademing neemt de afstand tussen het hart en het te bestralen volume toe. Daardoor kan men tijdens het opmaken van het bestralingsplan op een eenvoudige manier het hart sparen. De DIBH-techniek wordt zowel tijdens het scannen als tijdens de bestraling toegepast.

Een CT-simulatie is pijnloos.

Bij het binnengaan van de CT-simulatieruimte vragen wij u spontaan uw naam, voornaam en geboortedatum te vermelden. Dit is voor de verpleegkundige een belangrijke controle waardoor misverstanden worden uitgesloten.

Het is belangrijk dat u bij elke bestraling op precies dezelfde manier op de behandeltafel ligt. De verpleegkundigen en de arts zullen daar-

om eerst bepalen in welke houding u het best bestraald wordt. Er wordt gekozen voor een houding die voor u het meest comfortabel is en voor de behandeling de beste. De manier waarop u bestraald gaat worden, is verder sterk afhankelijk van de plaats van de tumor.

Bij patiënten die op de borstkas, buik of ledematen bestraald worden, duiden we meestal een aantal tatoeagepuntjes aan. De verpleegkundige zal de punten met een kleine prik in uw huid aanbrengen. De punten zijn zeer klein en blijvend, vandaar dat men ze tatoeagepuntjes noemt. De verpleegkundige zal vooraf aangeven waar deze punten worden geplaatst.

Soms worden er bijkomende aanduidingen gemaakt met speciale rode inkt of zwarte stift. Het is belangrijk dat die rode aantekeningen gedurende de hele bestralingsreeks zichtbaar blijven, zodat de verpleegkundigen precies kunnen zien welk gebied er bestraald moet worden. De zwarte aantekeningen hebben we niet meer nodig tijdens de verdere bestralingsreeks. U mag zich natuurlijk wassen of douchen, maar probeer daarbij de rode markeringen niet weg te wassen. Als in de loop van de bestralingsbehandeling de lijntjes minder duidelijk worden, zullen ze bijgetekend worden door de verpleegkundige die uw bestraling verzorgt.

Bij patiënten die op het hoofd of de hals bestraald worden, wordt er voor de simulatie een bestralingsmasker gemaakt. Als dit bij u het geval is, krijgt u hierover de nodige informatie. Bij een bestralingsmasker worden er geen aantekeningen (lijnen) gemaakt op de huid zelf. De lijnen worden dan op het masker aangebracht. Soms kan men wel een tatoeagepunt als richtingspunt aanduiden ter hoogte van de borstkas of buik.

De duurtijd van een simulatie kan variëren van een half uur tot een uur. Indien men intraveneus contrastvloeistof wil toedienen, moet u nuchter zijn. Dit wordt vooraf met u besproken. U mag dan vooraf 4 uur niets eten en drinken. Medicatie innemen mag wel.

Op het einde van de simulatie zal de verpleegkundige uw afspraken voor de bestralingen meegeven (dag, uur) en het nummer van het bestralingstoestel.

Na de simulatie wordt uw huisarts op de hoogte gebracht van uw behandeling.

Om optimale beeldvorming te bekomen, zijn soms bijkomende onderzoeken nodig. Zo is het mogelijk dat de arts nog een PET-CT, MRI ... nodig heeft alvorens de behandeling kan starten.

Bestralingsmasker (enkel bij bestraling op het hoofd en/of de hals)

Bij bepaalde indicaties wordt er een bestralingsmasker gemaakt en dit om twee redenen.

De eerste reden is dat de tekening van het bestralingsgebied op het masker gezet kan worden en niet rechtstreeks op uw gelaat of op uw hals. Ten tweede zorgt het masker ervoor dat u elke dag in dezelfde positie op tafel ligt.

Het masker wordt gemaakt in de CT-simulatorruimte.

Het verloop is als volgt:

U ligt op uw rug op de behandeltafel met uw hoofd en hals op een speciaal kussentje. De radiotherapeut en de verpleegkundigen bepalen de houding van het hoofd en de hals. Het materiaal voor het masker wordt eerst verwarmd in een oventje of warmwaterbad zodat het soepel wordt en zo rond uw hoofd en hals kan gemodelleerd worden. Deze warmte is goed te verdragen. De neus wordt vrijgehouden zodat u altijd goed kunt blijven ademen.

Het masker kleeft niet aan uw huid of haar en kan altijd makkelijk verwijderd worden. Uw kleding kan wel een beetje nat worden tijdens het maken van het masker. Daarom vragen we u om het bovenlichaam te ontkleden. Het maken van het masker, inclusief de uitleg, duurt ongeveer 15 minuten.

Heeft u last van claustrofobie? Meld dit dan vooraf aan de verpleegkundige, zodat zij hiermee rekening kunnen houden.

Het bestralingsmasker wordt tijdens de volledige behandeling bewaard op uw toestel en wordt alleen voor u gebruikt.

BESTRALINGSBEHANDELING

Eerste bestraling

De eerste bestraling volgt meestal één à twee weken na de CT-simulatie. Die tijdspanne is nodig om uw behandelingsplan te maken. Bij het betreden van de bestralingsruimte vragen we u, zoals bij de CT-simulatie, spontaan uw naam, voornaam en geboortedatum te vermelden. Er zijn verschillende types bestralingstoestellen die er allemaal wat anders kunnen uitzien. Verschillende factoren bepalen de keuze van het toestel (bv. plaats van de tumor, bestralingstechniek).

Voor de bestraling kan starten, installeren de verpleegkundigen u zorgvuldig op de tafel. Nadien verlaten zij de bestralingsruimte. De duur van de bestraling wordt voor elke patiënt individueel berekend. In de aangrenzende bedieningsruimte observeert de verpleegkundige u op een televisiescherm. Bovendien kan zij u horen via een intercomsysteem.

Regelmatig worden er controlebeelden genomen. Het is mogelijk dat de tafel een kleine beweging maakt alvorens de echte bestraling start. Op deze manier wordt de positie van de simulatie perfect gereproduceerd.

Het is erg belangrijk dat u niet beweegt tijdens de bestraling totdat de volledige bestraling gegeven is. Van de bestraling zelf zult u niets voelen. Het toestel kan tijdens de bestraling wel een scherp zoemend geluid maken. Wanneer de bestralingssessie ten einde is, zal de verpleegkundige u vragen om van de tafel te komen.

Om veiligheidsredenen is het wettelijk gezien niet mogelijk dat familie of vrienden de bestralingsruimte betreden.

Verdere bestralingen

De radiotherapeut bepaalt hoe uw behandeling zal verlopen. Zelfs bij dezelfde aandoening kan de behandeling verschillen van patiënt tot patiënt.

Het totaal aantal bestralingssessies, de totale dosis en de nodige tijd tussen twee bestralingssessies worden bepaald door het soort tumor, de plaats in het lichaam waar de tumor zich bevindt en de uitkomsten van de onderzoeken die gebeurd zijn.

U wordt één- of soms tweemaal per dag bestraald en het totale aantal sessies kan variëren van 1 tot 40. Tijdens het weekend en op feestdagen wordt u gewoonlijk niet bestraald, tenzij het bestralings-toestel tijdens de voorbije week een onderhoud van meerdere dagen kreeg.

CONTROLEONDERZOEKEN

TIJDENS DE BESTRALING

U kunt wekelijks of om de twee weken een afspraak krijgen bij de radiotherapeut of een arts-specialist in opleiding, aansluitend op uw bestraling. Deze kijkt na of u de bestraling goed verdraagt en u heeft de gelegenheid om vragen te stellen of om attesten en voorschriften te vragen.

Om deze consultatie zo vlot mogelijk te laten verlopen, vragen we u om voor elk gesprek een vragenlijst in te vullen. De vragen gaan over uw gezondheidstoestand of peilen naar uw klachten en welbevinden. Met uw antwoorden kan de arts gerichter werken en de nodige aandacht schenken aan uw klachten. U kunt deze vragen invullen via mynexuzhealth, uw online medisch dossier. Meld u aan via www.mynexuzhealth.be of open de app.

Meer informatie leest u in de brochure 'Mynexuzhealth, toegang tot uw medisch dossier' (www.uzleuven.be/brochure/700352).

Elke artsengroep wordt aangeduid met een code. Op uw afsprakenlijst zult u merken dat u gevolgd wordt door een arts van die bepaalde groep. Deze code maakt het ons gemakkelijk om te weten door wie u gevolgd wordt of wie we moeten oproepen als u problemen heeft. Indien nodig, zal de arts enkele bloedtesten laten uitvoeren. Als u een voorschrift hebt voor een bloedafname, meldt u dat aan de verpleegkundige van uw bestralingstoestel. Deze bloedafname wordt door de toestelverpleegkundige op de afdeling zelf uitgevoerd en u moet hiervoor niet nuchter zijn.

NA DE BESTRALING

Op de laatste dag van uw bestralingsbehandeling krijgt u een afspraak voor de eerstvolgende controle bij de arts. U blijft onder controle om het effect van uw behandeling verder op te volgen.

Als u zich in de dagen of weken na het beëindigen van de bestraling niet goed voelt of ongerust bent over bepaalde zaken, kunt u na overleg met uw huisarts telefonisch een vervroegde consultatie aanvragen.

Bij eventuele wondproblemen kunt u altijd een afspraak maken bij onze wondzorgconsulente via het nummer 016 34 76 00.

NEVENWERKINGEN

ALGEMENE NEVENWERKINGEN

De reacties van het lichaam hangen samen met het gebied dat bestraald wordt. Toch zijn er een aantal algemene reacties die meestal in de loop van de behandeling kunnen optreden. Vermoeidheid, meer behoefte aan slaap of verminderde eetlust zijn enkele voorbeelden.

Uw arts zal u hierover vooraf inlichten en met u overleggen op welke wijze deze reacties kunnen worden opgevangen.

Als u klachten heeft, is het best om er met uw arts of met de verpleegkundigen over te praten. Informatiebrochures over bepaalde problemen zijn beschikbaar.

De uitwerking van de straling kan zich nog geruime tijd verderzetten en het totale effect wordt vaak pas na meerdere weken bereikt. Als

u weinig of geen last heeft van de bestraling, mag dit u niet veront-rusten. Het effect van de bestraling hangt niet af van het feit dat u weinig of veel nevenwerkingen heeft. Spreek hierover met uw arts zodat die u de juiste informatie kan geven.

SPECIFIEKE NEVENWERKINGEN

Afhankelijk van het lichaamsdeel waarop u bestraald wordt, kunnen specifieke bijverschijnselen optreden.

Bespreek uw klachten met de verpleegkundige of met de arts. Zij kunnen u advies geven over hoe u het best met de klachten kunt omgaan of wat u er aan kunt doen.

HUIDVERZORGING

Het is heel normaal dat uw huid reageert op de bestraling. De mate waarin uw huid reageert, hangt af van een aantal factoren: het soort stralen, de toegediende dosis en de plaats van bestraling.

Uw huid kan alleen reageren op de plaats waar u bestraald wordt. Op de bestralingsplaats kan uw huid rood, erg droog en lichtjes opgezwollen zijn. Achteraf schilfert ze af. De huid op de bestraalde plaats jeukt en is gevoelig. In een aantal gevallen kan de huid donker-rood worden. Dan is ze ook glimmend en pijnlijk. Er kunnen zich blaasjes vormen, die opengaan en waaruit vocht kan komen. Ze komen vaak voor in de huidplooien. Bijvoorbeeld: achter de oren, de plooien in de hals, in de oksels, onder de borsten, ter hoogte van de liezen of de bilnaad.

Duur

De huidreacties treden gewoonlijk op rond de derde week van de behandeling. Daarna verergeren ze geleidelijk. Het kan gebeuren dat de ergste huidreactie pas optreedt in de eerste week na het einde van uw bestraling.

Lichte huidreacties genezen binnen een tot twee weken na de behandeling. Hevige huidreacties genezen pas twee tot vier weken na de behandeling. De donkerrode of bruine huidverkleuring verbleekt geleidelijk na weken of maanden.

Aanbevelingen

Deze aanbevelingen gelden alleen voor de plaatsen waar u bestraald wordt. Het is niet nodig dat u de huid op de rest van uw lichaam op dezelfde manier verzorgt.

Tijdens de bestraling

- ✗ Bescherm de bestraalde huid tegen bijkomende irritatie, verwondingen en ontstekingen zolang de bestraling duurt en tot uw huid volledig genezen is.
- ✗ Was uw huid op de bestralingsplaats met een neutrale, niet-geparfumeerde zeep.
- ✗ Gebruik bij voorkeur lauw water.
- ✗ Was u heel voorzichtig. Gebruik uw handen in plaats van een washandje.

- X Droog de huid heel voorzichtig en deppend. U mag er zeker niet over wrijven. Houd de huidplooien heel droog, want op die plaatsen gaat de huid gemakkelijker open.
- X Plaats een zacht doekje in huidplooien.
- X U mag gerust een douche of een bad nemen. Breng nooit zelf opnieuw aantekeningen aan als ze minder duidelijk geworden zijn.
- X Bescherm uw huid op de bestraalde plaats tegen te hoge en te lage temperaturen. Gebruik nooit een warmwaterkruik of een elektrisch kussen.
- X Scheer u niet op de bestralingsplaats, bijvoorbeeld in de oksels.

Heren: als u in het gezicht wordt bestraald:

- Gebruik een elektrisch scheerapparaat.
- Gebruik geen preshave en ook geen aftershave, want ze irriteren de huid.

Bij jeuk, branderig gevoel of droge huid:

- Gebruik tweemaal per dag een vochtinbrengende crème.
- Koel de huid af met een koud en vochtig washandje of met een 'coldpack' dat u in de koelkast bewaart (niet in de diepvries).
- Niet krabben; zachtjes wrijven met de vlakke hand helpt.
- Er zijn speciale siliconen schuimverbanden die jeuk en pijn verlichten. Vraag ernaar bij de verpleegkundigen van het bestralingstoestel; zij kunnen u hierbij helpen.

Vermijd kleding die over de bestraalde huid schuurt:

- Draag bij voorkeur 100 procent katoenen kleding, als die kleding rechtstreeks in aanraking komt met de bestraalde huid.

- Zorg ervoor dat uw kleding zacht aanvoelt. Gebruik in geen geval stijf-
sel of harde wasproducten, want die zouden de huid kunnen irriteren.
- Draag over de behandelde huid losse kleren om wrijving te vermijden.

Heren:

- Vermijd strak zittende hemden, nauw aansluitende kragen, riemen enzovoort.
- Bij halsbestraling voorkomt een zijden sjaaltje wrijving.

Dames:

- Draag geen strak zittende beha of een korset. Als u toch een beha draagt, kunt u uw huid met een zacht doekje beschermen. Soms is het aangewezen dat u onder uw beha een katoenen hemdje draagt.

Bescherm de bestraalde huid tegen rechtstreekse zon, koude, wind en regen. Zonneproducten houden de zon niet volledig tegen en bovendien kunnen ze irritatie veroorzaken. Bedek liever de bestraalde huid.

Tijdens de bestraling zullen zowel de arts als de verpleegkundige uw huid regelmatig goed bekijken. Bij problemen kunt u ook terecht bij de wondzorgverpleegkundige.

Na de bestraling

Blijf uw bestraalde huid beschermen, ook na de behandeling, zelfs als uw huid genezen lijkt.

Tijdens de eerste weken na de bestraling

- ✗ Volg de verzorgingsinstructies die u kreeg, zoals het smeren van vochtinbrengende crème of het aanbrengen van speciale verbanden.

- X Vermijd verwondingen, wrijving of druk.
- X Vermijd zo veel mogelijk producten die huidirritatie kunnen veroorzaken zoals pre- en aftershaves voor de heren.
- X Mocht uw huid toch opengaan na het einde van uw bestraling, neem dan onmiddellijk contact op voor een afspraak met de wondzorgverpleegkundige.

Tot drie maanden na de bestraling

- X Bescherm uw bestraalde huid tegen direct zonlicht.
- X Gebruik bijvoorbeeld een zonneproduct met factor 50 of hoger, als u de bestraalde huid toch zou blootstellen aan de zon.
- X Bescherm uw huid tegen de rechtstreekse inwerking van wind en koude.

Raadpleeg uw arts of verpleegkundige als de huid op de plaats van de bestraling:

- ✓ hevig rood wordt;
- ✓ blaasjes vertoont;
- ✓ vochtig en kleverig wordt;
- ✓ erg pijnlijk is.

DIËTISTE

Radiotherapie beschadigt naast kwaadaardige cellen ook gezonde cellen. Afhankelijk van het bestraalde gebied kunt u last krijgen van bepaalde klachten. Bijvoorbeeld keelpijn, een droge mond en slikklachten bij bestraling van de hals en darmproblemen bij bestraling van de buik.

Een behandeling kan veel van uw lichaam vragen. Om uw gewicht en conditie op peil te houden, is het nodig voldoende energie (calorieën), vocht en voedingsstoffen op te nemen.

Goede voeding is natuurlijk voor iedereen belangrijk. Maar zeker in uw situatie is het belangrijk alert te zijn voor wat u eet en drinkt.

In een goede voedingstoestand kunt u de behandeling meestal beter aan en heeft u minder kans op complicaties.

Aanpassing van uw voeding kan het u gemakkelijker maken en zorgt ervoor dat u geen extra hinder van de bestraling heeft en toch voldoende voeding binnen krijgt om van uw behandeling te herstellen.

De diëtiste geeft u hierover graag advies. Afhankelijk van uw wensen en/of de ernst van uw klachten zal zij u blijven volgen gedurende de hele behandeling.

U kunt een afspraak maken bij de diëtiste via de verpleegkundige van uw bestralingstoestel, het secretariaat of de radiotherapeut.

SOCIAAL WERK

Ziek zijn brengt wellicht voor u en uw familieleden heel wat zorgen mee. De sociaal werkers die op de bestralingsafdeling aanwezig zijn, kunnen u helpen met de aanpak van de moeilijkheden in uw persoonlijk en familiaal leven. Ze vervullen ook een brugfunctie tussen u en de artsen.

U kunt bij hen terecht met vragen of zorgen rond:

- ✓ persoonlijke verwerking (van de ziekte of behandeling);
- ✓ de impact van de diagnose en/of de behandeling op het gezinsleven en het sociaal functioneren;
- ✓ behoud van sociale contacten en tijdsbesteding;
- ✓ de onderlinge communicatie tussen u als patiënt en het behandelteam;
- ✓ reïntegratie in uw werksituatie;
- ✓ praktische regelingen in verband met de behandeling (bijvoorbeeld vervoer);
- ✓ uitklaren van de financiële situatie;
- ✓ doorverwijzing naar sociale voorzieningen;
- ✓ hulp bij verzekeringsvragen;
- ✓ hulp in de thuissituatie;
- ✓ residentiële opvang (bijvoorbeeld een hersteloord, kortverblijf ...);
- ✓ doorverwijzing naar lotgenotengroepen en patiëntenverenigingen;
- ✓ doorverwijzing naar andere disciplines (bijvoorbeeld een diëtist, een psycholoog, een relaxatietherapeut ...);
- ✓ algemene informatie of educatief materiaal op maat van kinderen;
- ✓ organisatie van taalbijstand, indien nodig.

U kunt zelf een afspraak vragen, hetzij rechtstreeks bij de sociaal werkers, hetzij via de verpleegkundigen van het bestralingstoestel of uw radiotherapeut.

Sociaal werk:

tel. 016 34 86 20

VARIA

HET AFSPRAKENSYSTEEM TIJDENS UW BESTRALING

Op de dag van de simulatie krijgt u een lijst met alle bestralingsafspraken mee. Als bepaalde afspraken voor u niet passen, kunt u dit bespreken met de verpleegkundigen van de simulatie of tijdens de behandeling met de verpleegkundigen van uw bestralingstoestel. In de mate van het mogelijke wordt dan met uw wensen rekening gehouden. Vanaf de eerste bestralingssessie kunt u rechtstreeks naar het bestralingstoestel gaan en geeft u daar uw afsprakenblad af vooraleer u in de wachtzaal gaat zitten. Mocht u een halfuur na de afgesproken tijd nog niet aan de beurt zijn, dan kunt u bij de verpleegkundigen altijd informeren naar de reden hiervan.

VERPLAATSINGEN

Wanneer u dagelijks naar het ziekenhuis moet komen voor bestralingen vraagt dit enige organisatie voor vervoer. Er zijn verschillende mogelijkheden om naar de bestralingsafdeling te komen. Indien nodig kan de sociaal werker inlichtingen geven.

Het openbaar vervoer

De campussen van UZ Leuven zijn uitstekend bereikbaar met de bus. Op de verbinding tussen campus Gasthuisberg, het stadscentrum en het sta-

tion van Leuven kunt u ongeveer elke vijf minuten de bus nemen. Bovendien zijn er vanaf het station van Leuven goede aansluitingen met de trein naar de ruime regio.

Eigen vervoer

Wenst u zelf met de wagen te rijden, dan is het aan te raden dit eerst met uw arts te bespreken. U kunt ook gebracht worden door een familielid, vriend of buur. U heeft de mogelijkheid om op de nabijgelegen parking West 'dagcentra ONCO' te parkeren. Hiervoor kunt u een toegangsbadge vragen aan het secretariaat. De toegangsbadge moet op het einde van uw bestralingsbehandeling terug ingeleverd worden. U volgt de borden 'dagcentra ONCO'.

Taxi

De meeste ziekenfondsen organiseren taxivervoer aan een democratische prijs.

Tussenkost

Een bestralingsbehandeling geeft recht op een wettelijke vervoersvergoeding. Sommige ziekenfondsen geven daarnaast een aanvullende tegemoetkoming. Informeer ook zeker bij uw hospitalisatieverzekering of zij extra tussenkomen in de vervoersonkosten.

De laatste dag van de bestraling krijgt u een ondertekend attest voor terugbetaling van uw vervoersonkosten met een bijhorende lijst van al uw verplaatsingen. Dit formulier bezorgt u aan uw ziekenfonds.

KOFFIE, THEE EN WATER

U kunt altijd gebruikmaken van de koffieautomaat. Koffie, thee en water zijn gratis.

STUDIES

Een van de taken van een universitair ziekenhuis is onderzoek doen naar verbetering van behandelingen. Zo'n onderzoek heet een studie of trial. Misschien vragen wij u om aan zo'n onderzoek mee te werken. Deelname is echter nooit verplicht.

MEER INFORMATIE

Er zijn een aantal initiatieven op het vlak van patiënteninformatie en -begeleiding.

INFORMATIENAMIDDAGEN

Tweemaal per maand wordt op de afdeling een informatienamiddag georganiseerd voor u en uw naasten. Daar kunt u op een informele wijze kennismaken met het praktische verloop van een bestralingsbehandeling. Er wordt eerst een korte uiteenzetting gegeven, gevolgd door een bezoek aan de afdeling. U kunt er de CT-simulator en een bestralingstoestel van nabij bekijken. Het volledige programma duurt ongeveer anderhalf uur.

De juiste data kunt u vragen aan het secretariaat. Bij interesse kunt u zich hier ook laten inschrijven voor een informatienamiddag.

INFORMATIERUIMTE, BROCHURES EN INTERNET

Bij het secretariaat is er een speciale informatieruimte voorzien. U vindt er, naast de brochures van UZ Leuven, bijkomende informatie over uw ziekte, preventie, gezonde leefgewoonten, sociale voorzieningen, zelfhulpgroepen en andere thema's.

Of u kunt er gewoon iets drinken en eventueel wat blijven napraten met andere patiënten.

Alle informatie is ook beschikbaar op de website van UZ Leuven:
www.uzleuven.be/radiotherapie-oncologie

KOM OP TEGEN KANKER

Kom op tegen Kanker wil mensen met kanker en hun omgeving informeren en ondersteunen tijdens de behandelings- en verwerkingsperiode. Daarvoor heeft ze een brede dienstverlening uitgebouwd. Kom op tegen Kanker organiseert informatiesessies over verschillende aspecten van de ziekte.

Op onze afdeling is er op dinsdag en donderdag steeds een vrijwilliger aanwezig die u graag een luisterend oor biedt. Vraag er gerust naar.

Meer informatie over deze activiteiten:

Regiocoördinator zorg Vlaams-Brabant

Tel. 02 225 83 14

Zorgregio.vlaamsbrabant@komoptegenkanker.be

www.allesoverkanker.be

www.allesoverkanker.be/lotgenotengroepen

STICHTING TEGEN KANKER

Ook de Stichting tegen Kanker verleent diverse diensten om het welzijn van mensen met kanker en hun naasten te bevorderen.

Meer informatie over hun diensten en acties:

Stichting tegen Kanker

Leuvensesteenweg 479, 1030 Brussel

Tel. 02 733 68 68

www.kanker.be

INFORMATIEVE EN INTERACTIEVE SESSIES VOOR MENSEN MET KANKER EN HUN NAASTEN – IN UZ LEUVEN CAMPUS GASTHUISBERG

Een diagnose van kanker brengt heel wat vragen, onzekerheden en zorgen met zich mee. Het Leuvens kankerinstituut (LKI) biedt u en uw naasten een uitgebreid programma van informatie- en ontmoetingsmomenten rond tal van thema's.

Meer informatie of inschrijven:

www.uzleuven.be/lki/infosessies of tel. 016 34 68 96

- Voor alle mensen met kanker die behandeld of opgevolgd worden in UZ Leuven en hun naasten.
- Voor elke sessie is de inhoud en doelgroep omschreven. Zo kunt u inschatten of een sessie voor u zinvol is.
- Sommige sessies zijn eerder informatief, andere eerder interactief.
- Er is altijd ruimte om vragen te stellen en ervaringen te delen.
- Sessies worden begeleid door professionele zorgverleners van het Leuvens kankerinstituut.
- Alle sessies zijn gratis.

GRATIS GELAATSVERZORGING

Wilt u even tot rust komen en een beetje genieten, of wilt u liever wat tips om uw huid in conditie te houden?

Elke vrijdagvoormiddag komt er een vrijwilligster langs op de afdeling om gratis gelaatsverzorgingen te geven. Geef uw naam door aan de verpleegkundige bij het bestralingstoestel of op het secretariaat.

Ook het Bianca Centrum biedt gratis gelaatsverzorging, massages, haaradvies en make-upadvies aan.

U kunt het Bianca Centrum vinden in campus Gasthuisberg op de 1e verdieping, beige pijl, E 616.

Maak een afspraak op het nummer 016 34 88 66.

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Waar kunt u terecht als u iets niet begrijpt?

Wanneer u vragen heeft, kunt u aan de onthaaldesk, bij de verpleegkundigen of bij uw arts inlichtingen vragen.

Waar kunt u terecht met eventuele klachten of problemen?

Als u klachten heeft over de behandeling of over de gang van zaken, hopen wij dat u dit met ons wilt bespreken, zodat wij naar een oplossing kunnen zoeken. Mogelijk heeft u zelf suggesties voor verbeteringen. U kunt hierover praten met uw arts, de verpleegkundigen van uw bestralingstoestel, de sociaal werker of de mensen van de onthaaldesk. U kunt ook een gesprek vragen met het diensthoofd of met de hoofdverpleegkundige. U kunt uw bedenkingen ook altijd op een briefje schrijven en deponeren in de brievenbus aan de koffiehoeke of u kunt zich richten tot de ombudsdienst van het ziekenhuis. U kunt

de ombudsdienst bereiken via ombudsdienst@uzleuven.be of via tel. 016 34 48 18.

Wat als u na de bestraling nog problemen heeft?

Bij problemen of voor vragen wendt u zich het best eerst tot uw huisarts. Uw huisarts is immers op de hoogte gebracht van uw medische situatie, van uw behandeling en de te verwachten nevenwerkingen. Hij zal u in de meeste gevallen kunnen helpen. In overleg met hem kan er zo nodig een vervroegde afspraak gemaakt worden in het ziekenhuis.

Zijn er bijkomende kosten bij een bestralingsbehandeling?

De kosten van een bestralingsbehandeling vallen ten laste van het ziekenfonds. Het remgeld voor maximaal twee consultaties valt ten uwen laste, ongeacht of u twee of meerdere keren door de arts gezien wordt. Als u ervoor kiest om privé gevolgd te worden door een bepaalde arts mag een bijkomend ereloon gevraagd worden. Voor meer informatie kunt u altijd terecht bij uw behandelende arts.

CONTACTGEGEVENS RADIOTHERAPIE

Diensthofd: dr. Jean-François Daisne
Hoofdverpleegkundige: Katleen Luyten

UZ Leuven
E 606 radiotherapie
Herestraat 49
3000 Leuven

Tel. 016 34 76 00

radiotherapie@uzleuven.be

© april 2020 UZ Leuven

Overname van deze tekst en illustraties is enkel mogelijk na toestemming van de dienst communicatie UZ Leuven.

Ontwerp en realisatie

Deze tekst werd opgesteld door radiotherapie-oncologie in samenwerking met de dienst communicatie.

U vindt deze brochure ook op www.uzleuven.be/brochure/700090.

Opmerkingen of suggesties bij deze brochure kunt u bezorgen via communicatie@uzleuven.be.

Verantwoordelijke uitgever
UZ Leuven
Herestraat 49
3000 Leuven
tel. 016 33 22 11
www.uzleuven.be

 mynexuzhealth

Raadpleeg uw medisch dossier
via www.mynexuzhealth.be
of download de app

